

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

Αθήνα, 1.12.2011

Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./3

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Βαϊτση Αποστολάτο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 49/3.10.2011 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 49/3.10.2011 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Βαϊτση Αποστολάτου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του Νόμου 3028/2002 («Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»), τα σπήλαια, για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη, συμπεριλαμβάνονται στα αρχαία μνημεία και, συνεπώς, προστατεύονται από το Ελληνικό Κράτος. Η προστασία, η έρευνα, η ανασκαφή και η μελέτη των σπηλαίων ανήκει στην αρμοδιότητα και την ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και ασκείται δια των ειδικών περιφερειακών μονάδων του, των Εφορειών Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας Βόρειας και Νότιας Ελλάδος (Οργανισμός του Υπουργείου Πολιτισμού, Π.Δ. 191/13-6-2003, άρθρο 49). Ο εντοπισμός και η έρευνα των σπηλαίων αποτελούν κύριο έργο των παραπάνω αρμοδίων υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., που περιλαμβάνεται στο ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο της κάθε υπηρεσίας και υλοποιείται σύμφωνα με τον προγραμματισμό της. Παράλληλα, ελέγχεται τακτικά η κατάσταση διατήρησης και η λειτουργία των αξιοποιημένων σπηλαίων. Επισημαίνεται ότι σε όλη την ελληνική επικράτεια ο αριθμός των τουριστικά διευθετημένων σπηλαίων ανέρχεται σε περίπου τριάντα (30).

Είναι, πράγματι, γεγονός, ότι σε ορισμένα σπήλαια, ειδικά σε όσα έχουν αξιοποιηθεί πριν την δεκαετία του '80, όταν η σχετική τεχνογνωσία ήταν εξαιρετικά περιορισμένη, παρατηρούνται φαινόμενα ανάπτυξης επιλιθικής χλωρίδας, αλλά και γενικότερης υποβάθμισης του εξαιρετικά ευαίσθητου σπηλαιοπεριβάλλοντος. Αναφέρουμε, ενδεικτικά, την περίπτωση του σπηλαίου Περάματος Ιωαννίνων, όπου η προβληματική διαχείριση της αυξημένης επισκεψιμότητας του μνημείου, προκάλεσε σοβαρά προβλήματα. Εντούτοις, μετά την απόδοση της ευθύνης προστασίας των ελληνικών σπηλαίων στην Αρχαιολογική Υπηρεσία στις αρχές της δεκαετίας του '80 και την ανάληψη της επιστημονικής τους εποπτείας από το εξειδικευμένο προσωπικό της, η κατάσταση βαίνει διαρκώς βελτιούμενη. Πλέον, η υποχρέωση για τη συντήρηση των αξιοποιημένων σπηλαίων αποτελεί βασικό όρο των αποφάσεων με τις οποίες ανατίθεται η διαχείριση και η λειτουργία τους στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ όλες οι επεμβάσεις συντήρησης πραγματοποιούνται υπό την εποπτεία των αρμοδίων υπηρεσιών, αξιοποιώντας την διεθνή τεχνογνωσία και εμπειρία. Επισημαίνεται, επίσης, ότι πλέον για την ανάδειξη και αξιοποίηση των σπηλαίων απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή εξαιρετικά εξειδικευμένων και σύνθετων μελετών, υπό την επίβλεψη των υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση του «Σπηλαίου του Δράκου» Καστοριάς, το οποίο αξιοποιήθηκε σχετικά πρόσφατα υπό την εποπτεία της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας Βόρειας Ελλάδος και είναι εξοπλισμένο με τα πλέον σύγχρονα διεθνώς συστήματα ασφαλείας των επισκεπτών και παρακολούθησης των μεταβολών του σπηλαιοπεριβάλλοντος. Ενδεικτικά αναφέρονται, επίσης, το σπήλαιο των Λιμνών

ΛΛ

Ρεθύμνου και το σπήλαιο Θεόπετρας Τρικάλων, τα οποία έχουν ανάδειχθεί με σύγχρονες, διεθνώς αποδεκτές μεθόδους τουριστικής αξιοποίησης από την Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας Νότιας Ελλάδος.

Επιπλέον, επιδιώκοντας την προβολή του φυσικού αυτού πλούτου της χώρας και της σπουδαιότητάς του από επιστημονικής πλευράς, το ΥΠ.ΠΟ.Τ. έχει εντάξει αρκετά σπήλαια σε κοινοτικά προγράμματα. Έτσι, πολύ σημαντικά τουριστικά σπήλαια, τα οποία είχαν αξιοποιηθεί κατά το παρελθόν και ως εκ τούτου διαθέτουν εγκαταστάσεις παλαιάς τεχνολογίας που έχουν υποστεί φθορές από το χρόνο, έχουν ενταχθεί σε προγράμματα ΕΣΠΑ, με στόχο την αποκατάσταση των φθορών και την καλύτερη ανάδειξή τους: το σπήλαιο Κουτούκι Παιανίας έχει ήδη ενταχθεί στο ΕΣΠΑ «Αττική 2007-2013» και οι εργασίες καθαρισμού και αποκατάστασης βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ στα σπήλαια Γλυφάδα και Αλεπότρυπα Διρού Λακωνίας, σε συνεργασία με την Ε.Τ.Α., έχουν ολοκληρωθεί οι προμελέτες εκσυγχρονισμού των συνοδών εγκαταστάσεων και πρόκειται να ξεκινήσει η υλοποίηση ενός μείζονος προγράμματος ανάδειξης και αξιοποίησης των δύο σπηλαίων, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ «Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων 2007-2013». Εξάλλου, άλλα δύο πολύ σημαντικά από αρχαιολογικής πλευράς σπήλαια, το Φράγχθι Αρολίδας και το Ιδαίον Άντρον Ρεθύμνου, έχουν ενταχθεί σε αντίστοιχα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΣΠΑ) και έχουν ήδη αρχίσει σε αυτά οι εργασίες ανάδειξης.

Οι Εφορείες Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας Βόρειας και Νότιας Ελλάδος ασκούν τον προβλεπόμενο έλεγχο στα εντοπισμένα σπήλαια που εμπίπτουν στη χωρική τους αρμοδιότητα, προκειμένου να διαπιστώσουν ή να αποτρέψουν πιθανές καταστροφές, δίνοντας προτεραιότητα σε όσα διατηρούν αρχαιολογικά ή παλαιοντολογικά κατάλοιπα, σύμφωνα με το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Ο τεράστιος συνολικός αριθμός των σπηλαίων της χώρας καθιστά, βεβαίως, εξαιρετικά δυσχερή τη συνεχή παρακολούθηση και φύλαξη όλων. Στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων, το ΥΠ.ΠΟ.Τ. προσπαθεί να εφαρμόσει προληπτικά μέτρα προστασίας με την τοποθέτηση μεταλλικών θυρών στις εισόδους των σημαντικότερων σπηλαίων και, κυρίως, την ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών που μπορούν να αποτελέσουν τους καλύτερους φύλακες του σπηλαιολογικού πλούτου της χώρας.

Ειδικά για την αξιοποίηση σπηλαίων, οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτο γνώμονα την προστασία αυτών των ιδιαίτερος σημαντικών μνημείων, τα οποία αποτελούν συγχρόνως εξαιρετικά ευαίσθητα κλειστά οικοσυστήματα. Κάθε επέμβαση στο εσωτερικό ενός σπηλαίου, πολύ περισσότερο η ανάδειξή του, προκαλεί σ' αυτό βλάβη και μπορεί να οδηγήσει, μακροπρόθεσμα, στην καταστροφή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι από το μεγάλο αριθμό των σπηλαίων του ελλαδικού χώρου που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από φυσικής ή επιστημονικής πλευράς δεν υπάρχουν πολλά που να διαθέτουν τις κατάλληλες προδιαγραφές για αξιοποίηση (ικανό μέγεθος, ήπια μορφολογία, πλούσιο λιθωματικό διάκοσμο), ενώ οι τεχνικές δυσκολίες για την ασφαλή διαμόρφωση ενός σπηλαίου αυξάνουν σημαντικά το συνολικό κόστος της ανάδειξης και πολύ συχνά το καθιστούν δυσανάλογο των αναμενόμενων κερδών για τις τοπικές κοινωνίες. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, καταβάλλεται προσπάθεια ώστε η ανάδειξη σπηλαίων να γίνεται με μεγάλη φειδώ και ύστερα από προσεκτική επιλογή, σύμφωνα με αυστηρά επιστημονικά και οικονομοτεχνικά κριτήρια και μεριμνώντας για τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνσή τους. Εκτός όμως από τη συμβατική ανάδειξη, καταβάλλεται προσπάθεια για την ανάδειξη και προβολή του σπηλαιολογικού πλούτου της χώρας με εναλλακτικές και λιγότερο βλαβερές μεθόδους, αξιοποιώντας προς τούτο και τις νέες δυνατότητες των ψηφιακών μέσων.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. Εφ. Παλαιοανθρ. Σπηλαιολ. Β. Ελλάδος
4. Εφ. Παλαιοανθρ. Σπηλαιολ. Ν. Ελλάδος

